

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère <1543-1623>

Mogvntiæ, 1617

Cap. 11. De peccatis contrariis Charitati in Deum

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78477)

comparatione cum quacumque creatura, quam plus, aut aequae aestimes, non est quidem malum: amor tamen imperfectus est: quoniam si non minus, saltem non plus caratione amatur Deus, quam amaretur creatura. Quae doctrina est Nauarii in Ench. cap. 1. num. 11. & cap. 11. num. 8. & 15.

104. In quo tangitur etiam (D. Thoma & Soto citatis) quod non est hic tacendum: indirecte creaturam plus diligere quam Deum, non esse contra hoc praeceptum: quia id contingit omni peccanti mortaliter: qui quatenus vult aliquid contra Dei praeceptum obligans ad mortale, censetur indirec- te plus diligere illud, quam Deum: At non omnis peccans mortaliter, transgreditur hoc praeceptum: alioqui enim quoties quis peccaret mortaliter, committeret duplex peccatum mortale: vnum contra istud, & alterum contra aliud praeceptum: vt contra secundum Decalogi, si peieraret, & sic de aliis: quod nimis durum est.

CAPVT XI.

De peccatis contrariis charitati in nosmetipsos.

SUMMARIUM.

- 105 Peccatum per excessum contra charitatem in nosmetipsos.
106 Peccatum per defectum contra eandem.
107 De acedia, in quo consistat, & vnde oriatur.
108 Acedia peccatum est de se mortale, & quomodo veniale fit ex accidenti.
109 De sex filiabus Acediae, quomodo vnaquaeque earum sit peccatum, & quale.

105. **C**ONTRA charitatem seu amorem nostri ordinatum, peccare possumus, tum per excessum, tum per defectum: per excessum quidem cum nos ipsos nimis amamus: quod tunc solum censetur de se mortale, tanquam destruens in nobis charitatem, cum per illud praefereamus nos Deo; quod charitati repugnat: non autem cum praefereamus nos proximo, quia post Deum in ordine charitatis secundus locus nobis datur. Hoc genere peccati iudicandum est contaminare se, qui poenam inferni ita timet & praemium beatitudinis ita expectat a Deo, vt ipsum quod timet vel sperat, Deo praeferat, secum statuendo quod nollet obtemperare Deo, si tale malum non immineret, aut tale bonum non esset habendum.

106. Per defectum vero contra eandem charitatem possumus peccare non diligendo nos satis: vt contingit cum salutem nostram siue temporalem siue spiritalem negligimus. Vt autem neglectus salutis temporalis peccatum sit mortale, tres conditiones requiruntur. Prima, vt malum quod inde provenit negligenti sit graue: vt mors, mutilatio, morbus grauis & diuturnus. Secunda, vt idem negligens aduerterit, aut aduertisse debuerit tale malum, ex tali neglectu sequitur. Vnde excusari possunt a mortali, qui ex gula comedunt nonnulla quae mortem ipsis adferunt, cum mortifera esse nesciant ne teneantur scire; vt nec studere medicinae. Tertia, vt non sit ratioabilis causa cur is patiatur tale corporis detrimentum. De neglectu vero salutis spiritualis iudicandum est; tum per hoc documentum. Quod mortaliter peccet quisquis bonum temporale praefert aeternae suae soluti; vel is quae sunt ad illam necessaria; vt est obseruatio praeceptorum: tum per ea quae traduntur de acedia capitali vitio, de qua pluribus quidem D. Thomas 2. 2. quaest. 35. sed sufficit ad nostrum institutum sequentia notasse.

Nota de Acedia.

107. **P**rimum est, quod acedia negligentiam quamdam importet, indicari tum ipso nomine quod Graecum est ἀκασία, Latine sonans incuriam: tum etiam per illud quod ex D. Damasceno D. Thomas habet art. 1. eam esse quamdam tristitiam aggrauantem, sicque deprimentem hominis animum, vt ei nihil agere liceat. Consistere au-

tem in tristitia qua homini bonum suum spiritale displicet. Quod bonum, est tum beatitudo aeterna, tum bona ad eam consequendam ordinata: vt charitas, opera virtutum, praecepta diuina, sacramenta & huiusmodi alia: adeo vt homo ipse quati nolit, & fastidiat, se capacem esse talis boni, seque ad illud ordinari; atque reum spirituum velut nauseam patiatur. Quod quidem dicitur ex duplici fonte: nempe ex nimio affectu, quo res temporales prosequitur: & ex auersione quam habet a laboribus & curis, quibus spiritualia bona sunt comparanda. Quae auersio seque solet praedictum affectum, per quem perditur gustus bonorum spiritualium, eoque perditio diuina tanquam laboriosa auerfari contingit.

Secundum est, acediam peccatum esse de se mortale: quod D. Thomas in seq. art. 3. probat: tum per illud D. Pauli in 2. ad Cor. cap. 7. Tristitia seculi mortem operatur: tum quia repugnat charitati danti vitam animae. Cuius repugnantiae manifestum argumentum est, quod charitatis sit ad gaudium (ipsi acediae omnino contrarium) nos inclinare. Etenim is qui ex charitate diligit se propter Deum, consequenter gaudet de bono diuino, per quod ipse ad Deum ordinatur. Quia igitur peccatum mortale est illud quo anima charitatem amittit, qua viuunt Deo: sane acedia iudicanda est peccatum esse de se mortale.

Ex accidenti autem censetur veniale. Tum quando plenus rationis consensus defuerit: vt solet, cum suboriuntur tristitia quaedam interna, quibus consensus plenus non adhibetur. Tum etiam, quando materia censenda est hoc nomine leuis, quod homo non tristetur vere de bono diuino secundum se: sed secundum aliquam circumstantiam loci aut temporis: vt qui de ieiunio, quod certo die seruandum est, aut de concione quae certo loco habenda est tristatur quidem, non tamen absolute tanquam nolens ieiunium esse, aut concionem, aliud ve ad salutem animae concitans.

Tertium est, acediam constitui vitium capitale: cuius sex sunt filiae, malitia, rancor, pusillanimitas, desperatio, torpor, & euagatio mentis: de quibus agit D. Thomas in cit. quaest. 35. art. 5. Nobis autem sufficit notare cum Tolero in fine tractatus de septem peccatis mortalibus: malitiam esse, qua homo odio habet ipsa spiritualia bona in se, quaeque veller ea non esse: aut qua ipsum poenitet benefecisse, & impleuisse quod tenebatur facere, aut etiam qua contemnit Dei beneficium, desiderando se non esse natum: aut non cognouisse Christum, &c. Haecque est de se peccatum mortale, vt pote aperte contraria charitati, qua debemus diligere nos ipsos propter Deum. Rancorem vero esse, quo fastidit & auerfatur quis eos homines (vt concionatores & religiosos viros) qui ad spiritualia amplectenda inducunt. Hunc non esse peccatum plusquam veniale idem author ait: addita exceptione nisi coniungatur cum odio quo talibus hominibus notabile damnum opterit. Pusillanimitatem autem esse, qua homo non audet quae perfectionis sunt amplecti. Haecque ob humanam infirmitatem qua foepetur, non videtur peccatum esse plusquam veniale. De desperatione quid sit, & quale peccatum sit, satis constat ex secunda parte praecedentis capitis 7. Torporem porro esse, quo quis negligit suam salutem, omittens facere quae ex praecepto tenentur. Quod cum sit contra charitatem, qua debet suam salutem aeternam diligere, dicente Domino Matth. 19. Si vis ad vitam ingredi, serua mandata, dubium non est de se peccatum esse mortale. Euagationem denique mentis esse defectum attentionis, qua in rebus spiritualibus exequendis adhibenda est. Quae tunc censeri debet mortalis, cum notabilis est, & culpabilis: attentioneque contraria requiritur ad impletionem praecepti obligantis sub mortali; prout requiritur ad implendum praeceptum de recitandis horis Canonice, & de celebranda vel audienda Missa.

CAPVT XII.

De peccatis contrariis charitati in proximum.

SVMMARIVM.

- 110 Peccata charitati in proximum contraria.
 111 In quo consistat schisma, & differat tum ab hæresi, tum ab inobedientia.
 112 Duplex Ecclesia vno, & nexus.
 113 Schisma peccatum est grauissimum.
 114 De odio proximi, quid sit, & quando non sit peccatum hinc velle malum.
 115 Tenemur diligere inimicos, quatenus sunt homines.
 116 Velle inimico malum, prout malum est, peccatum est de se mortale, contra præceptum de dilectione proximi.
 117 Quando neganda sit absolutio iis, qui sentiunt motum odii.
 118 Optare inimico aliquid oppositum veritæ suæ salutis, est de se mortale.
 119 Quæ ratione liceat optare inimico malum temporale, aut de ipsius bono temporali dolere.
 120 Non licere pari ratione malum inimico inferre.
 121 Non licere excludere ipsum, quando exercentur actus generales dilectionis, siue sint orationes, siue alia charitatis opera.
 122 Ut ad amici, sic ad inimici dilectionem elicendam tenemur tantum cum necessitas urget.
 123 Obligatio exhibendi inimico æterna signa dilectionis.
 124 Allocutio, & salutatio, & familiaritas quando negari possunt inimico, & quomodo se gerere debeat Confessorius cum negante.
 125 Quæ ratio habenda sit scandali in prædicta negatione signorum.
 126 Quatenus talis negatio superioribus licita sit.
 127 Definitio inuidiæ, quam separat primo ab ordinata tristitia de bono proximi, quæ contingit tribus modis.
 128 Separat ab aliis tristitiis inordinatis.
 129 Inuidiæ peccatum est mortale suo genere.
 130 Filia inuidiæ.
 131 Discordia quando sit, vel non sit peccatum contrarium paci, de qua D. Paulus dat præceptum.
 132 Discordia quando sit contra charitatem, & quando sit peccatum mortale.
 133 Quæ sit malitia contentiōnis posita in contrarietate iudiciorum.
 134 Quæ sit posita in contrarietate verborum.

110.

CONTRA hanc charitatem peccata dantur, tum per excessum tum per defectum. Per excessum enim contra eam peccatur, cum quis ob amorem proximi facit aliquid contra Deum aut contra propriam salutem: cum non liceat pro salute etiam totius mundi peccatum vllum committere. Per defectum vero peccatur, tum contra publicum bonum multorum, per schisma: tum contra prout alicuius: idque tum interiore affectu per odium vel inuidiam, tum exteriori actu per scandalum & discordiam ex eaque prouenientem contentiōnem. De quibus cum D. Thoma, tanquam charitati contrariis, dicendum nobis est, omisis iis quæ ad scandalum spectant: de quo sufficienter ad nostrum institutum, iam dictum est in præcedenti lib. 14. parte priore capitis quarti.

De schismate.

SECTIO I.

111.

DE hoc latius D. Thomas & interpretes ipsius 2. 2. quæst. 39. Consistit autem schisma, ut habetur ex Bulla Cœnæ Domini, in eo quod quis pertinaciter subtrahat se, ac recedat ab obedientia generalis Ecclesiæ, vel Summi Pontificis, qui est caput illius. Ac plerumque habet adiunctam hæresim, sed non semper. Habet quidem cum oritur ex aliquo errore intellectus contrario fidei: qualis est quo creditur, nullam esse obligationem obediendi Ecclesiæ aut Summo Pontifici. Non habet vero, cum sine aliquo errore contra fidem, recedit quis ab Ec-

clesiæ & Summi Pontificis obedientiam: per depravatam voluntatem: sicque ab hæresi in eo differt, quod sit contra charitatem, & hæresis contra fidem: omnisque hæreticus sit quoque schismaticus, non contra. Semper vero coniunctam habet inobedientiam: ita ut omnis schismaticus sit inobediens: nõ vero omnis inobediens sit schismaticus. Et ratio est, quia inobediens generaliter dicitur quicumque non seruat mandatum sui Superioris: cum schismaticus dicatur tantum ille qui per suam inobedientiam discipulit Ecclesiæ vnionem & nexum, quem membra Ecclesiæ habent ad inuicem cum capite suo visibili Vicario Christi in terris.

Vbi aduerte Ecclesiam habere duplicem vnionem & nexum: vnum cum capite inuisibili Christo per fidem, spem, & charitatem, ac gratiam iustificantem: qui nexus quoad charitatem & gratiam iustificantem, dissoluitur per quodcumque peccatum mortale: quoad fidem vero & spem, per peccata illis contraria, de quibus dictum est in præcedentibus tractatibus.

Alterum vero nexum habere visibilem & externum; utpote quem eiusdem Ecclesiæ membra visibilem habent in se, & cum suo capite visibili Summo Pontifice, Christi in terris Vicario: istque dissoluitur per schisma. Sequitur autem ex dictis quod quis possit inobediens declaratione vniuersi Superioris, non item schismaticus (saltem proprie prout alius citatis notat Sanchez in opere morali lib. 2. cap. 36. num. 6.) sed solum ratione totius Ecclesiæ & visibilis capitis ipsius, Summi, inquam, Pontificis.

Porro schisma peccatum esse grauissimum, satis ostendit pœna grauissima excommunicationis reseruata in Bulla Cœnæ Domini qua punitur, etiam si hæresim adiunctam non habeat: ut ex eo probatur, quod adiunctam habens, subiiciatur iisdem pœnis quibus hæresis ipsa: & ideo non esset ratio, cur in ipsa Bulla Cœnæ Domini, talis excommunicatio poneretur ut diuersa ab illa, quæ hæresis punitur. Vide dicta in præcedenti lib. 9. num. 258. & tribus sequentibus.

De odio proximi.

SECTIO II.

ODIUM proximi vocatur, quod malum ipsius desideratur: ut contingit maxime, cum ipse est inimicus, seu talis qui nos iniuste offenderit, aut odio profectus sit. Quanquam nec semper est peccatum, tali malum desiderare. Quando vero sit aut non sit, iudicandum est ex obligatione diligendi inimicos, de qua notanda sunt sequentia documenta.

Documenta de obligatione diligendi inimicos.

Primum est. Inimicus ut inimicus, seu quoad inimicitiam quam exercit, aut culpam quam commisit, diligendus non est: sed odio prosequendus. Istud est Caiet. in verbo Odium; Tabienæ, in verbo Charitas §. 12. & Sylu. eod. verbo, quæst. 4. Bannes 2. 2. q. 25. art. 9. in principio. Probatur autem, quia diligere hoc modo, esset diligere culpam, quæ potius habenda est odio; iuxta illud in cap. Odio, dist. 86. Odio habeantur peccata, non homines. Sic enim in Psal. 118. ait Dauid Iniquos odio habui] & Psal. 138. Perfecero odio oderam illos.] Hinc si quis in præsentia inimici recordatus iniuriæ acceptæ, commoueat in illum; videndum est, an ea commotio sit doloris, quod ille iniuriam intulerit, quodque ipse qui commouetur, eam passus sit: an vero voluntas ipsius ulterius progrediatur, ad malum alteri illi, ea de causa optandum. In priore casu enim, non est censendum committi mortale: cum talis commotio nõ sit odium proximi, etiam si censeris posset peccatum veniale ex eo, quod locus passioni plus iusto sit. In posteriore autem casu (quia non licet ea de causa malum optare ei, qui diligi præcipitur expresse Matth. cap. 5. sub finem) committitur peccatum mortale, si malum quod optatur sit graue. Quinimo tanquam valde periculosus, modus prioris casus videtur vitandus: cum fa-

cile